

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.12.1983, sp. zn. 1 Cz 70/82, ECLI:CZ:NS:1983:1.CZ.70.1982.1

Číslo: 8/1985

Právní věta: K uplatnění práva na náhradu škody na odložených věcech (§ 436 o. z.) postačí, je-li tento nárok uplatněn např. u vedoucího provozovny nebo u pracovníka této provozovny, pokud ten, kdo nárok uplatňuje, nemohl vědět, že k přijetí uplatnění takového nároku byl organizací určen někdo jiný.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.12.1983

Spisová značka: 1 Cz 70/82

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Odložení věci, Odpovědnost za škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech, Organizace socialistické

Předpisy: 40/1964 Sb. § 433
§ 436

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyně v žalobě uvedla, že 4. 2. 1980 ve večerních hodinách při návštěvě provozovny žalované organizace odložila kabát v hodnotě 1000 Kčs. Při odchodu z provozovny zjistila, že kabát není na místě, kde byl odložen. Ztrátu týž den ohlásila číšníkovi a vedoucímu provozovny. Po neúspěšném jednání se žalovanou organizací uplatnila žalobkyně náhradu škody v občanském soudním řízení.

Obvodní soud pro Prahu 8 rozsudkem žalobu zamítl a rozhodl, že se žalované organizaci náhrada nákladů řízení nepřiznává. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že žalobkyně uplatnila právo na náhradu škody u žalované organizace až dopisem ze 14. 3. 1980, který žalované organizaci došel 19. 3. 1980, tedy po uplynutí patnáctidenní prekluzivní lhůty ve smyslu ustanovení § 436 o. z. Tento rozsudek nabyl právní moci.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl jo stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ČSR, tak, že uvedeným rozsudkem soudu prvního stupně byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 433 odst. 2 o. z. je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání

věcí, odpovídá ten, kdo činnost provozuje, občanovi za škodu na věcech odložených na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se obvykle odkládají, ledaže by ke škodě došlo i jinak. Vzhledem k ustanovení § 436 o. z. musí být právo na náhradu škody vzniklé na odložených věcech (§ 433 odst. 2 o. z.) uplatněno u provozovatele bez zbytečného odkladu. Pokud toto právo nebylo uplatněno nejpozději patnáctého dne po dni, kdy se poškozený o škodě dozvěděl, zaniká.

Protože žalobkyně tvrdila, že ztrátu odloženého pláště ohlásila ještě v den ztráty vedoucímu provozovny a uplatnila tak právo na náhradu škody, bylo pro posouzení věci rozhodující, zda tu k řádnému uplatnění práva na náhradu škody na odložených věcech (§ 433 odst. 2 o. z.) postačí, dojde-li projev vůle poškozeného, jímž je toto právo uplatňováno, vedoucímu provozovny organizace, v níž ke škodě došlo.

Socialistická organizace jedná v občanskoprávních vztazích svými pracovníky a členy, kteří plní její úkoly (§ 20 odst. 1 o. z.), přičemž tito pracovníci a členové činí právní úkony jménem organizace v mezích svých oprávnění (§ 20 odst. 2, věta první, o. z.) tak, jak stanoví hospodářskoprávní předpisy (viz § 20 a násl. hospodářského zákoníku). Překročí-li tyto osoby rozsah svého oprávnění, vznikají práva a povinnosti organizaci jen tehdy, pokud se právní úkon týká úkolů organizace a jde-li o překročení, o němž druhý účastník nemohl vědět (§ 20 odst. 2, věta druhá, o. z.).

V daném případě však nešlo o to, kdo je oprávněn činit jménem organizace právní úkony, ale o to, komu z pracovníků organizace má dojít úkon občana směřující k uplatnění práva na náhradu škody u organizace. Tuto otázku občanský zákoník 1) ani hospodářský zákoník /2/ výslovně neřeší, a proto je třeba požít analogicky ustanovení § 20 o. z. a v souvislosti s ním i ustanovení § 20 a násl. hospodářského zákoníku.

Řádným uplatněním práva u organizace je vzhledem k citovaným zákonným ustanovením takové uplatnění práva, kdy projev vůle, jímž je právo uplatňováno, dojde statutárnímu orgánu organizace (srov. § 21 odst. 1 hospodářského zákoníku) nebo jinému orgánu (pracovníkovi) organizace, který je k tomu určen organizačními předpisy nebo jemuž jsou takové projevy vůle v hospodářském styku obvykle doručovány (srov. § 21 odst. 2 hospodářského zákoníku).

S přihlédnutím k ustanovení § 20 odst. 2, věta druhá, o. z. je však třeba dovodit, že řádné uplatnění práva ve vztahu k organizaci lze považovat i takové uplatnění práva, při němž projev vůle, jímž je právo uplatňováno, dojde jinému pracovníkovi (orgánu), než který je uveden v ustanovení § 21 odst. 1, 2 hospodářského zákoníku, pokud se tento projev vůle týká úkolů organizace a ten, kdo jej učinil, nemohl vědět, že zmíněný pracovník (orgán) k tomu nebyl určen.

Uplatnění práva na náhradu škody na odložených věcech u provozovatele (§ 436 o. z.) se týká úkolů provozovatele. Kdyby proto k uplatnění tohoto práva u provozovatele nepostačovalo, aby projev vůle poškozeného adresovaný provozovateli došel vedoucímu provozovny, kde škoda vznikla (s ohledem na ustanovení § 20 odst. 1 a 2, věta první, o. z. a § 21 odst. 1, 2 hospodářského zákoníku), bylo by ovšem takové dojití projevu vůle dostačující z hlediska analogického použití § 20 odst. 2, věta druhá, o. z., pokud poškozený (zvláště když vedoucí provozovny ho nedokázal na orgán k tomu pověřený nebo na pověřeného pracovníka organizace) nemohl vědět, že pro přijetí zmíněného projevu vůle byl určen jiný orgán nebo pracovník provozovatele.

Jestliže tedy soud prvního stupně vycházel z toho, že nezbytným předpokladem účinného uplatnění práva na náhradu škody na odložených věcech (§ 436 o. z.) je vždy bez dalšího to, aby projev vůle poškozeného, kterým bylo toto právo na náhradu škody na odložených věcech (§ 436 o. z.) je vždy bez dalšího to, aby projev vůle poškozeného, kterým bylo toto právo uplatněno, došel přímo statutárnímu nebo jinému k tomu určenému orgánu žalované organizace, rozhodl na základě nesprávného právního názoru.

V dalším průběhu řízení u soudu prvního stupně bude ovšem zapotřebí zjistit (§ 6, § 120 odst. 1 a § 153 odst. 1 o. s. ř.), zda žalobkyně skutečně 4. 2. 1980 oznámila vedoucímu provozovny ztrátu svého pláště, zda toto její oznámení bylo možné vzhledem k ustanovení § 35 odst. 1 a 2 o. z. považovat za uplatnění práva na náhradu škody adresované organizaci (§ 436 o. z.) a zda byly splněny předpoklady odpovědnosti žalované organizace vyplývající z ustanovení § 433 odst. 2 o. z. Za tím účelem bude zejména nezbytné podrobně vyslechnout žalobkyni, vedoucího provozovny a další svědky.

Protože soud prvního stupně rozhodl na základě nesprávného právního názoru, porušil svým rozsudkem zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 153 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 433 odst. 2 a § 436 o. z.

- 1) zákon č. 40/1964 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 70/1983 Sb.)
- 2) zákon č. 109/1964 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 45/1983 Sb.)